

మానవ సంబంధాలు - వ్యక్తిత్వ వికాసం
విలువలు

ప్రస్తుత కాలంలో ప్రపంచం ఓ కుగ్రామంగా మారింది. కాని మనుషులు మధ్య అంతరాలు పెరిగాయి. ప్రేమ, స్నేహం, అప్యాయత, ఆత్మీయత, అనురాగాలు తరుగుతున్నాయి. ఇది ఈనాటి ప్రపంచ మానవాళి ఎదుర్కొంటున్న అంతర్జాతీయ సమస్య. అందుకే మానవ విలువలు మళ్ళీ వికసించాలనీ, మమతానురాగాలు వెల్లువై ప్రవహించాలని, అంతర్జాతీయ స్థాయిలో మానవ సంబంధాలపై చర్చలు, సదస్సులు, సమావేశాలు అన్ని దేశాలలో జరుగుతున్నాయి. నాణ్యమైన విద్యకావాలంటూ ప్రపంచ దేశాలు అనేక పథకాలను రూపొందిస్తున్నాయి.

మనం కోరుకుంటున్న మానవ సంబంధాలకుమూలం వ్యక్తిత్వ వికాసం. ఎవరికి వారు వికాసం చెందే ప్రయత్నంలో ప్రపంచ మానవ సంబంధాలు మెరుగువుతాయి. వ్యక్తిత్వ వికాసానికి మూలమైన జీవన సూత్రాలలో విలువలు ముఖ్యమైనవి.

‘సుఖార్థాః సర్వేప్రవృత్తయః’ ఏమానవుడైనా సుఖంగా ఆనందంగా జీవించాలనే కోరుకుంటాడు. దుఃఖపడాలని, కష్టపడాలని ఎవరూ అనుకోరు. నిర్భయంగా శాంతియుతంగా బ్రతకాలనే అందరి ఆశయం. జీవితం సరళంగా సాగి సుఖమయంకావటానికి ప్రతివ్యక్తి కొన్నివిలువల్ని పాటించాలి.

‘సర్వేజనాః సుఖినో భవంతు - వసుధైకకుటుంబకమ్’ ఈవేదవాక్యాలు మానవతావిలువల మూలభావాన్నిచెప్పేవే. భారతీయ సంస్కృతికి మూలమైన వేదాలు, ఉపనిషత్తులు, భగవద్గీత, రామాయణ, భారతాలు మానవతా విలువల్ని చాటి చెబుతాయి. దేశభక్తి తల్లిదండ్రులసేవ, కుటుంబంపట్ల సమాజంపట్లబాధ్యతలు, భూతదయ, అహింస, కరుణ, పరోపకారం వంటి విలువల్ని బోధిస్తాయి. వీటి ఆచరణే మానవత్వం.

పరుగులుపెడుతున్న నేటికాలంలో అందరూ ఆకాశానికి నిచ్చెనలువేస్తున్నారు. ఈవేగంలో మానవతావిలువలు దిగజారుతున్నాయని మాత్రం గమనించడంలేదు. అవినీతి లంచగొండితనం, మతవిద్వేషం, అక్రమసంబంధాలు, హత్యలు, మోసాలు, దొంగతనాలు, బాధ్యతారాహిత్యం వంటివి దిగజారుతున్నవిలువలకు సూచికలు.

మంచివిలువలు మనిషినిమనిషిగా నిలబెడతాయి. వాటినే సద్గుణాలంటారు. ఆవిలువలుకలవాళ్ళే మంచి వాళ్ళు, బుద్ధిమంతులు, జ్ఞానులు, నిజమైనమనుషులు.

వాల్మీకి మహర్షి నారదుడితో-

కోస్వస్మిన్సాంప్రతంలోకే గుణవాన్ కశ్చవీర్యవాన్

ధర్మజ్ఞశ్చకృతజ్ఞశ్చ సత్యవాక్యోద్భృథవృతః

ఇప్పుడు భూలోకంలో మంచివిలువలు కలవాడు, పరాక్రమవంతుడు, ధర్మజ్ఞుడు, సత్యవంతుడులాంటి మానవుడి గురించి చెప్పమని ప్రశ్నిస్తాడు. వాల్మీకిప్రశ్నకునారదుడు ‘ఇక్ష్వాకువంశ ప్రభవో రామనామజన్మైశ్రుతః’ అంటూ ప్రారంభించి సంపూర్ణమానవతావిలువలున్న శ్రీరామచంద్రుడి గురించిచెబుతాడు. రామాయణంలోని ప్రతి అంశం మానవతావిలువల్ని బోధిస్తుంది. అందుకే మానవత్వపువిలువల్ని ధర్మరూపంలో ప్రతి పాదించి ఆదర్శసమాజానికి అక్షరదర్పణలా నిలిచింది రామాయణం.

‘రామోవిగ్రహవాన్ ధర్మః’ శ్రీరామ చంద్రుడు మూర్తీభవించినధర్మస్వరూపం. ధర్మ స్వరూపమంటే మానవతావిలువలు మూర్తీభవించినవాడని గ్రహించాలి. వ్యక్తికి రాముడు ఆదర్శమైతే సమాజానికి రామాయణం ఆదర్శం.

ఇతిహాసమైన మహాభారతం ప్రత్యక్షంగా అర్థపురుషార్థాన్ని బోధించినప్పటికీ పరోక్షంగా మానవతావిలువల్ని వివరించింది. మహాభారతం లోని విదురనీతులు, యక్షప్రశ్నలు మానవతా విలువలస్వరూపాన్ని విశదీకరిస్తాయి.

మానవుని సాంఘిక, రాజకీయ, నైతిక సంఘర్షణలకునిలువుటద్దం భగవద్గీత. సర్వ మానవాళి ఆచరించాల్సిన విలువలతోరణం. అత్యున్నతమానవత్వపువిలువైన జీవకారుణ్యాన్ని స్పష్టంగాచాటింది భగవద్గీత.

‘అద్వైష్టా సర్వభూతానాం మైత్రఃకరుణ ఏవచ’

ఎవరైతే పశుపక్ష్యాదులతోసహా సర్వ జీవులపట్ల ద్వేషభావంలేకుండా మిత్రత్వం కరుణ కలిగిఉంటారో అలాంటి వాళ్ళేభగవంతుడికి ప్రియులైనవాళ్ళని బోధించింది.

ఉత్తమమైన అనుసరించాల్సిన విలువల్నే దైవసంపదగాపేర్కొని, త్వజించాల్సినగుణాల్ని రాక్షసలక్షణాలుగా వివరిస్తుంది. నిర్భయత్వం, అంతఃకరణశుద్ధి, దానం, అహింస, సత్యం, త్యాగబుద్ధి, దయ, ఓర్పువంటివిలువలే దైవలక్షణాలు.

‘దంభోదర్పభిమానశ్చక్రోధఃపారుష్య మేవచ - వీటిని మానవుడు త్వజించాలనే ఉద్దేశ్యంతో రాక్షస లక్షణాలుగా చెప్పింది.

ఈనాడు ప్రపంచంలో అశాంతికికారణం మానవజాతిలో లోపించినవిలువలే. కామక్రోధాలకులోనైనమానవుడు దానవుడిగా మారుతున్నాడు. ఎక్కడచూసినా మారణకాండలు, మతవిద్వేషాలు కనబడుతున్నాయి. విలువలుమరచినమానవులవల్లజరిగేవే ఈదుర్మార్గాలు.

మానవతావిలువలకు మారుపేరు మనిషి అయినప్పుడు ఆ వ్యక్తి దైవమవుతాడు. అలాంటివ్యక్తులసమూహం ఒక స్వర్గమవుతుంది. విలువలుతరిగినసమాజానికి మనుగడలేదని ప్రతివ్యక్తి గ్రహించాలి.

ప్రజల్లో సామాజికవిలువల్నిపెంచడానికి రేడియో, టీవీ, సినిమాలు, పత్రికలు కృషిచేయాలి. విలువలుపెంచే విద్యావిధానం ఉండాలి. చిన్నతనంనుంచి బాలబాలికలకు సత్యము, పరమత సహనం, పరోపకారం వంటి విలువల్ని నేర్పించాలి. ఉత్తమవిలువల్ని భావిభారత పౌరుల్లో కలిగించడంలో తల్లిదండ్రులు, ఉపాధ్యాయులు తమ బాధ్యతలను గుర్తించాలి.

సమాజంలో ప్రతి వ్యక్తి కుమారుడిగా, తండ్రిగా, భార్యగా, ఉద్యోగిగా, పౌరుడిగా ఎవరికివారు ప్రవర్తించాల్సిన పద్ధతి ప్రకారం నడిస్తే సమాజంలో విలువలుపెరుగుతాయి. ఒక ఉపాధ్యాయుడిగా, వైద్యుడిగా, వ్యాపారిగా, న్యాయవాదిగా తమతమవృత్తుల్లో విలువలతోకూడిన జీవనాన్ని కొనసాగించాలి. ప్రభుత్వాధినేతలు, ప్రజాప్రతినిధులు, ఉద్యోగులు కూడా సామాజిక జీవనవిలువల్ని కాపాడాలి. అప్పుడే ‘పసుడైక కుటుంబకం’ ప్రపంచమానవులంతా ఒకేకుటుంబం అన్నఆరోగ్య ప్రత్యక్షరూపంధరిస్తుంది.

వ్యక్తిత్వ వికాసం - విద్య

ప్రస్తుతకాలంలో ప్రపంచం ఓ కుగ్రామంగా మారింది. కాని మనుష్యులమధ్య అంతరాలు పెరిగాయి. ప్రేమ, స్నేహం, అప్యాయత, ఆత్మీయత, అనురాగాలు తరుగుతున్నాయి. ఇది ఈనాటి ప్రపంచ మానవాళి ఎదుర్కొంటున్న అంతర్జాతీయ సమస్య. అందుకే మానవ విలువలు మళ్ళీ వికసించాలనీ, మమతానురాగాలు వెల్లువై ప్రవహించాలని, అంతర్జాతీయ స్థాయిలో మానవ సంబంధాలపై చర్చలు, సదస్సులు, సమావేశాలు అన్ని దేశాలలో జరుగుతున్నాయి. నాణ్యమైన విద్యకావాలంటూ ప్రపంచ దేశాలు అనేక పథకాలను రూపొందిస్తున్నాయి.

మనం కోరుకుంటున్న మానవసంబంధాలకు మూలం వ్యక్తిత్వ వికాసం. ఎవరికి వారు వికాసం చెందే ప్రయత్నంలో ప్రపంచ మానవ సంబంధాలు మెరుగువుతాయి. వ్యక్తిత్వ వికాసానికి మూలమైన జీవన సూత్రాలలో విద్య ముఖ్యమైనది.

విద్యానామ నరస్యరూపమధికం ప్రచ్ఛన్నగుప్తంధనం
విద్యా భోగకరీయశస్సుఖకరీ విద్యాగురూణంగురుః
విద్యా బంధుజనో విదేశగమనే విద్యాపరాదేవతా
విద్యారాజసుపూజ్యతే నహినధనం విద్యావిహీనఃపశుః॥

విద్య మానవులకు ప్రచ్ఛన్నంగాదాచిపెట్టబడినసామ్యు. సత్కీర్తి సౌఖ్యాలనుసమకూర్చేదివిద్య. పరదేశంలో బంధువుకూడావిద్యే గొప్ప దైవము, రాజపూజితము. లోకంలో విద్యకుసమానమైనధనంలేదు. విద్యలేనటువంటివాడు పశువుతోసమానం.

విద్యఅంటే స్థూలంగా జ్ఞానాన్ని తెలుసుకోవడమని అర్థం.

‘క్షరంత్యవిద్య - అమృతంతువిద్యా’ నాశనమయ్యేదిఅవిద్య నాశనం కాని దాన్నే విద్యఅంటుంది శ్వేతాశ్వరోపనిషత్తు.

‘విద్యాతఃపురుషవిశేషాభవతి’ విద్యవల్లమానవులు శ్రేష్టులవుతారు అన్నది నిరుక్తం.

మనిషినిసంస్కరించి, శీలవంతుణ్ణిచేసిజీవితాన్ని చైతన్యవంతంచేసే భావపరంపరనే విద్య అంటారు. విద్యా భ్యాసం ద్వారా ఉత్తమభావాలను వంటబట్టించుకుని జీవనమర్గాన్ని సుగమం చేసుకున్నవాడు నిజమైన విద్యావంతుడు. ప్రపంచ నాగరికతలో అత్యంత ప్రాచీనకాలంలోనే మనదేశంలో విశ్వవిద్యాలయాలద్వారా విద్యాబోధనజరిగింది.

పాఠశాలలకు, కళాశాలలకువెళ్ళి నేర్చుకునే దాన్ని సాధారణంగామనం విద్యగాభావించినా వాస్తవానికి విద్యంటే జ్ఞానం. జ్ఞానాన్ని ప్రసాదించే విద్యే మనిషిని పశువుల్నించి వేరుచేస్తుంది.

తినడం, నిద్రించడం, భయపడటం, సంతానాన్నికనటంవంటిలక్షణాలు పశువులకు, మానవులకు సమానంగానే ఉన్నాయి. కాని మంచిచెడులు, పాపపుణ్యాలనుతెలుసుకునే విచక్షణాజ్ఞానం మానవులకే ఉంది. ఈజ్ఞానం విద్యద్వారా సంప్రాప్తమవుతుంది. మనిషిని మనిషిగా బతికించేది విద్య. విద్యద్వారా జీవితపు విలువల్ని గుర్తించి మానవుడు శాంతిసహజీవనంతో ప్రపంచశాంతికి కారకుడవుతాడు. మనిషిని శీలవంతుడిగాచేసి మాధవుడిగా మారుస్తుంది విద్య. అందుకే పెద్దలు ‘విద్యలేనివాడు వింత పశువు’ అన్నారు.

ప్రతివ్యక్తికి లోకికిప్రయోజనాలతోబాటు జీవితపరమార్థమైన మోక్షాన్నికూడా ప్రసాదిస్తుంది విద్య.

‘తత్కర్మయన్నబంధాయ విద్యాయావిముక్తయే’

ఆయాసాహ్యపరంకర్మ విద్యాన్యాత్శిల్పనైపుణమ్|| అంటుందివిష్ణుపురాణం. బంధాన్నికలిగించనిదే నిజమైన కర్మ మోక్ష మార్గాన్ని చూపించేదే నిజమైనవిద్య. మిగిలిన కర్మలు, విద్యలు అప్రయోజనాలే. విద్య మానవాళికి ఎన్నో ప్రయోజనాలను సమాకూరుస్తుంది. సుఖసంతోషాలనిస్తుంది.

విద్యాదదాతివినయం వినయాదాతి పాత్రతాం|

పాత్రత్వాత్ ధనమాప్నోతి ధనార్థం తతస్సుఖం||

విద్య వినయాన్నిస్తుంది. వినయంవల్ల సుఖాలకుఅర్హత కలుగుతుంది. ఆతర్వాత తద్వారా సకలసంపదలు పొందవచ్చు. సంపదవల్ల దానధర్మాలకు అవకాశం ఏర్పడి, ఆపుణ్య విశేషం వల్ల శాశ్వతసుఖప్రాప్తిరూపమైన మోక్షంలభిస్తుంది.

విద్యాధనానికి చిత్రమైన ప్రత్యేకతలున్నాయి.

నచోరహార్యం నచరాజహార్యం నబ్రాత్యభాజ్యం నచభారకారీ|

వ్యయకృతేవర్ణతవివనిత్యం విద్యాధనంసర్వధనప్రధానం||

విద్యాధనం దొంగలచే అపహరింపశక్యంకాదు. రాజులచేఆక్రమింపశక్యంకాదు. అన్నదమ్ములచే పంచుకోవటాని కివీలుకాదు. ఎంత చదివినా బరువు కలిగించదు. ఖర్చుచేసినకొద్దీ నిత్యంపెరుగుతుంటుంది. ఇన్ని ప్రత్యేకతలున్నాయికా బట్టే విద్యాధనం అన్నిధనాల్లోకి గొప్పదిగా కీర్తించబడింది. ప్రపంచంలో అనేకరకాలవిద్యలున్నాయి. అన్ని విద్యల్లోకి ఉత్త మోత్తమమైనది ఆత్మజ్ఞానాన్ని ప్రసాదించేది ఆధ్యాత్మిక విద్య - అదే ఆత్మ జ్ఞానం. ఆత్మ జ్ఞానాన్ని ఎలానేర్వాలో మనకు చెప్పిందిభగవద్గీత.

తద్విద్ధిప్రణిపాతేన పరిప్రశ్నేనసేవయా|

ఉపదేక్ష్యంతితేజ్ఞానంజ్ఞానినస్తత్పదర్శినః||

ఆత్మతత్వాన్నిదర్శించిన గురువులకునమస్కరించి, వినయ విధేయలలో అడిగి వారినిసేవించి ఆత్మవిద్యనునేర్వాలి.

విద్యలు అనేకంఉన్నప్పటికీ ఋగ్వేదం, యజుర్వేదం, శిక్ష, వ్యాకరణం ఛందస్సు నిరుక్తి, జ్యోతిషము, కల్పము, మీమాంస, న్యాయము, పురాణం, ధర్మశాస్త్రము- ఇవి చతుర్దశవిద్యలుగా గుర్తించబడ్డాయి. ఆధునికకాలంలో మరెన్నో శాస్త్రాలు అభ్యసించ బడుతున్నాయి.

విద్యయొక్కగొప్పదనం గుర్తించబడబట్టే మనదేశంలో బాలబాలికలకు విద్యతో పాటు స్త్రీ విద్య, వయోజన విద్య, దూరవిద్య, సాంకేతిక విద్య, అందరికీవిద్యవంటి పథకాలకు విస్తృతప్రచారం జరుగుతుంది. దేశవ్యాప్తంగా ఎన్నోపాఠశాలలు, కళాశాలలు, విశ్వ విద్యాలయాలు పనిచేస్తున్నాయి. విద్యార్థులకు గుణాత్మకవిద్యను అందించడంద్వారా వారి ని మంచిపౌరులుగాతీర్చిదిద్దవచ్చు. విద్యలోభాగంగా దేశభక్తి, పరమతసహనం, పరోపకారం వంటి మానవత్వ విలువలు ప్రబోధించబడాలి.

ప్రతివ్యక్తి విద్యయొక్క పరమార్థాన్నిగ్రహించి విద్యావంతుడైనప్పుడే ‘విద్యయా అమృతమశ్నుతే’ అన్న యజుర్వేద వాక్యం సుసంపన్నమవుతుంది.

* * * *